

ณ กาลครั้งหนึ่ง
ที่ โรงแรมสายลม หัวหิน
๗-๙ มิถุนายน ๒๕๕๙

โดย

วันชัย ภู่งาม

ณ กาลครั้งหนึ่ง ที่ โรงแรมสายลม หัวหิน ๗-๙ มิถุนายน ๒๕๕๙

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

เมื่อวันที่ ๗-๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๙ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ประธานกรรมการมูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา ได้รับเชิญจากคุณขจีรัตน์ แก้วทานัง เพื่อไปพักผ่อนเป็นการส่วนตัว ณ โรงแรมสายลม อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

คุณขจีรัตน์ (คุณตุ๋) เคยกราบเรียน
เชิญท่านอาจารย์มาสนทนาธรรมอย่างเป็นทางการที่โรงแรมสายลมแห่งนี้แล้วครั้งหนึ่ง
เมื่อวันที่ ๘-๙ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๘
ครั้งนี้ ทราบว่าที่คุณตุ๋มีกุศลศรัทธา กราบ
เรียนเชิญท่านอาจารย์มาพักผ่อนที่โรงแรม
สายลมแห่งนี้ โดยปรารถนาที่จะให้ท่าน
อาจารย์ได้พักผ่อนสบาย ๆ ตามอัธยาศัย ไม่
ถูกกำหนดจากกำหนดการของการสนทนาที่
เป็นทางการ ดังเช่นผู้ที่เชิญท่านไปสนทนา
ธรรมตามปกติ ซึ่งท่านได้ปฏิบัติกิจหน้าที่เช่น

นั้นมาต่อเนื่องยาวนานจนถึงบัดนี้กว่า ๖๐ ปีแล้ว แต่เป็นการมาพักผ่อนแบบสบาย ๆ
ซึ่งทุกท่านทราบแล้วว่า มีการสนทนาธรรมแน่ ๆ ไม่ว่าท่านอาจารย์จะอยู่ ณ สถานที่ใด
เพียงให้เป็นไปตามอัธยาศัยที่สบาย ๆ สำหรับทุกคน เท่านั้น

เมื่อวันก่อน ข้าพเจ้ามีโอกาสไป
ในงานสวดพระอภิธรรมพ่อของเพื่อน
สมัยที่เรียนที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ด้วยกัน ได้พบกับเพื่อนที่เคยเป็นรุมเมท
(เพื่อนร่วมห้องพักที่หอพัก) ซึ่งปัจจุบัน
เป็นอาจารย์สอนนักศึกษาปริญญาโทอยู่

ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้กล่าวกับข้าพเจ้าอย่างชื่นชมว่า ท่านอาจารย์สุจินต์ เป็น
ผู้ที่มีชื่อเสียงในด้านวิชาการทางพระพุทธศาสนา เป็นบุคคลสำคัญที่มีบทบาทในการ
เผยแผ่พระพุทธศาสนาอย่างยาวนานทั้งในและต่างประเทศ ทั้งยังเคยเป็นศิษย์เก่า
ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยด้วย ทราบถึงประวัติการศึกษาธรรมและการบรรยาย
ธรรมของท่านอาจารย์เป็นอย่างมาก เมื่อได้ฟังก็รู้สึกดีใจที่เพื่อนพุดเหมือน "รู้จัก" ท่าน
อาจารย์เป็นอย่างดี

แต่ใครเลยจะรู้ว่า เฉพาะผู้ที่ได้ฟังพระธรรม "คำจริง-วาจาสะัจจะ" ของพระ
อรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้ว "เข้าใจ" เท่านั้น จึงจะรู้จักท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวน
เขตต์ ได้จริง ๆ หาไม่แล้ว ย่อมไม่เป็นผู้ที่รู้จักท่านอาจารย์เลย แม้ว่าจะมีโอกาสอยู่รับใช้

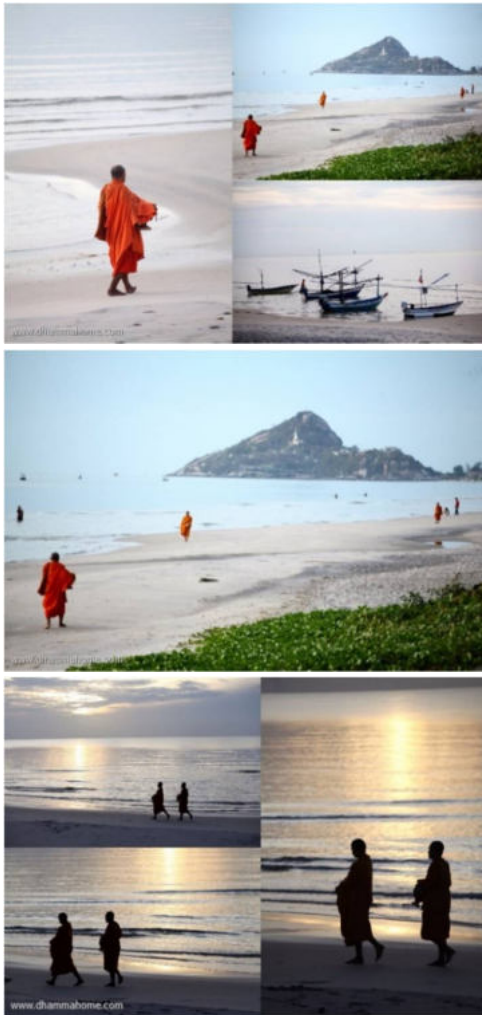
ใกล้ชิดท่านสักปานใดก็ตาม ในที่สุดของการสนทนา เพื่อนผู้นี้ได้ฝากมากราบเรียนถามท่านอาจารย์ว่า ท่านอาจารย์รับประทานอะไร จึงมีความสุขภาพร่างกายแข็งแรงเกินวัย และมีอายุยืนยาว แทนที่จะถามเรื่องธรรมะตามที่ข้าพเจ้าแอบคาดหวังอยู่ในใจ เมื่อได้กราบเรียนท่านอาจารย์ที่มูลนิธิฯ ท่านอาจารย์ตอบว่า "รับประทานข้าวปลาอาหารค่ะ" พร้อมทั้งเมตตากล่าวว่า เป็นเรื่องปกติที่คนหนึ่งก็สนใจเรื่องสุขภาพ อีกคนหนึ่งก็สนใจในธรรมะสนทนา เมื่อพูดถึงเรื่องนี้ ก็คิดถึงกำลังของการสะสมของธรรมะทั้งหลายในแต่ละบุคคล เช่น บุคคลที่มีความสะสมมาในการคำนวณก็สามารถคิด

เลขได้รวดเร็วอย่างเหลือเชื่อ เด็กบางคนมีความสามารถเล่นเปียโนเก่งมากตั้งแต่อายุ ๓ ขวบ สารพัดที่อะไร ๆ ที่ดูเหลือเชื่อ มีให้เห็นจนเป็นเรื่องปกติ ฉันทิ ความสะสมที่บุคคลเคยมีมา ในการที่ได้ฟังและเข้าใจธรรมในอดีตอนันตชาติ ย่อมมีกำลังที่ต่าง ๆ กันไปในแต่ละบุคคล ก็ฉันทิ

ทรงกล่าวถึงบุพเพตปญญา บุญที่เคยได้กระทำไว้แต่ปางก่อนของบุคคล ที่จะเป็นเหตุเป็นปัจจัยให้บุคคลนั้น ได้พบพระธรรมคำสอนที่ถูกต้อง ตรงตามที่ตรัสรู้ในแต่ละชาติที่มีโอกาสได้เกิดภพภูมิ ที่สามารถจะฟังและเข้าใจธรรมะได้ อันจะเป็นเหตุให้ได้สะสมความรู้ความเข้าใจนั้นต่อ ๆ ไปอีก จนกว่าจะมีกำลังเพิ่มขึ้น มากขึ้น จนสามารถที่จะถึงอภิสัมมัตติที่ยิ่งใหญ่ สมัยที่ยิ่งใหญ่ ที่ไม่เคยมีมาก่อนในสังสารวัฏ ที่จะสามารถรู้ความจริงในสิ่งที่กำลังปรากฏในขณะนี้ได้ ตรงตามที่ทรงแสดงไว้ทุกประการ

สิ่งที่สามารถยืนยันถึงข้อความที่ทรง
แสดงนี้ มีบ่อย ๆ เมื่อได้ทราบถึงเรื่องราว
ของทุก ๆ ท่าน ก่อนที่จะได้มาพบและได้ฟัง
พระธรรมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจากท่าน
อาจารย์ เรื่องราวของคุณตุ๋ (คุณขจีรัตน์) ก็
เช่นเดียวกัน คุณตุ๋เล่าให้ฟังว่า แต่ก่อนนี้ก็
เป็นผู้ที่เที่ยวเดินทางไปเสาะแสวงหา
พระภิกษุที่มีชื่อเสียงตามที่ต่าง ๆ (ซึ่งก็ไม่รู้
จริง ๆ ว่าไปหาอะไรกันแน่? จนกว่าจะได้ฟัง
คำที่ทำให้ได้เข้าใจ) และเมื่อไปพบแล้ว ก็
ไม่ได้ทำให้คุณตุ๋มีความเข้าใจอะไรเพิ่มขึ้น มี
แต่เรื่องราวที่บุคคลใกล้ชิดคิดว่าท่านผู้นั้น
ท่านผู้นี้ เป็นผู้บรรลุนิพพานแล้ว เป็นพระ
อรหันต์แล้ว เป็นต้น แต่ความเป็นพระ
อรหันต์ที่ท่านกล่าวอ้างนั้นก็หามีคำสอน
ใด ๆ ที่สามารถแสดงถึง "หนทางที่ถูกต้อง"

ที่ทำให้บุคคลอื่น ได้รู้ตามหนทางที่ว่านั้นได้ เป็นแต่เพียงความคิดเอาเอง ความคาดเดา
เอาเอง ว่าท่านผู้นั้น ท่านผู้นี้ บรรลุนิพพาน เป็นพระอรหันต์ โดยการสังเกตเพียงอาการ
ภายนอก ว่ามีความสัจธรรม มีกิริยาอาการที่น่าเลื่อมใส เพียงเท่านั้นเองจริง ๆ

จนกระทั่งคุณตุ๋ได้พบกับ คำจริง วาจาสัจจะ ของพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า
จากการบรรยายของท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ด้วยบุญที่ได้เคยกระทำไว้แต่

ปางก่อน ความเข้าใจจากการที่ได้เคยฟังคำจริง วาจาสัจจะ ที่สะสมมา จึงทำให้คุณตู่รู้ได้ด้วยตน ("ตน" คือ ปัญญา ความเข้าใจที่เคยสะสมมาแล้วในอดีต หาใช่คุณตู่ไม่ เพราะโดยปรมาัตถธรรม ไม่มีคุณตู่ มีเพียงจิตและเจตสิกที่เกิดขึ้นจากเหตุปัจจัยเท่านั้น)

ชาตินี้ของคุณตู่จึงไม่สูญเปล่าแล้ว ทั้งยังเป็นผู้ได้มีโอกาสสะสมเสบียงที่มีค่าที่สุดในสากลจักรวาล คือ ความเข้าใจพระธรรมและกุศลทุกประการ เพื่อถึงอภิสัมย์ สมัยที่ประเสริฐที่สุดของการรู้และประจักษ์แจ้งความจริง ตรงตามที่ได้ทรงมีพระมหากรุณาแสดงไว้ ในวันหนึ่ง กราบอนุโมทนาในกุศลทุกประการของคุณตู่ มา ณ ที่นี้ นะครับ

อนึ่ง ใครขออนุญาตบันทึกไว้อีกเรื่องหนึ่ง คือว่า ในการเดินทางมาพักผ่อนและ

สนทนาธรรมเป็นการส่วนตัวในครั้งนี้ของท่านอาจารย์ มีคู่สามีภรรยาหนุ่มสาวที่น่ารักคู่หนึ่งจากอเมริกา คือ คุณดำรงค์ ปฏิพัทธ์รอรอง (คุณต๋อง) และ คุณนพวรรณ เปาวิบุตร (คุณตุ่ม) ซึ่งกำลังจะเดินทางกลับอเมริกา ในวันเสาร์ ที่ ๑๑ มิถุนายน ก่อนเดินทางกลับทั้งสองท่านได้ไปฟังธรรมที่มูลนิธิฯ ในวันอาทิตย์ ที่ ๕ มิถุนายน แล้วได้พบกับคุณม้อ (คุณปราณี) ซึ่งได้สนทนาด้วย และทราบว่าทั้งคู่ฟังท่านอาจารย์มานานแล้ว เพิ่งเดินทางกลับมาเยี่ยมบ้าน และตั้งใจมาฟังท่านอาจารย์ที่มูลนิธิฯ ก่อนที่จะเดินทางกลับอเมริกา คุณม้อจึงพาไปกราบท่านอาจารย์

เมื่อท่านอาจารย์ทราบก็แสดงความยินดีและอนุโมทนากับทั้งสองท่าน ทั้งยังเมตตาเชิญให้มาพักผ่อนและร่วมสนทนาธรรมเป็นกรณีพิเศษที่หัวหินในครั้งนี้ด้วย นี่เป็นอีกเหตุการณ์หนึ่ง ที่แสดงถึงบุญที่เคยได้กระทำไว้แต่ปางก่อนของบุคคล ซึ่งไม่รู้เลยว่าจะได้มีวันนี้ การได้มีโอกาสร่วมเดินทางไปพักผ่อนและสนทนาธรรมของทั้งสองท่านในครั้งนี้ เป็นโอกาสที่พิเศษที่สุดในชีวิตก็ว่าได้ รู้สึกดีใจและอนุโมทนากับทั้งสองท่าน จริง ๆ ครับ

อันดับต่อไป ขออนุญาตนำความการสนทนาบางตอนมาฝากให้ทุกท่านได้พิจารณาเพื่อประโยชน์เช่นเคย ยอมรับว่า การสนทนาธรรมด้วยความเป็นส่วนตัวโดยความเมตตาจากท่านอาจารย์ในคราวนี้ ด้วยเรื่องราวที่สนทนาและความจริงใจและเปิดเผยของผู้ร่วมสนทนา ทำให้กำลังของความสับสนในใจของข้าพเจ้าลูกโหลงขึ้น เป็นครั้งแรกที่ทำให้รู้สึกเหมือนเข้าสู่สมรภูมิรบ (กับกิเลส ด้วยความเป็นตัวตน ฮาาา) มีกำลังที่จะถูกไปคว้าไม้คร่ำร่วมวงสนทนาอย่างยาวนานต่อหน้าท่านอาจารย์เป็นครั้งแรก (ปรกติ ชอบที่จะฟังอย่างเดียว ไม่ชอบร่วมแสดงความเห็น เพราะกลัวท่านอาจารย์ถามแล้วตอบไม่ได้ ด้วยเหตุที่รักตัว กลัวเสียหน้า ฮาาา) และเป็นครั้งแรกในชีวิตของการได้ร่วมฟังการสนทนาธรรมที่เห็น

ผู้ร่วมสนทนาแย่งกันคว้าไมโครโฟน เพื่อร่วมสนทนาอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน เป็นการสนทนาที่หลากหลาย และเป็นประโยชน์มาก ๆ น่าประทับใจครั้งหนึ่งจริง ๆ ครับ

ท่านอาจารย์ :

"ขณะที่เข้าใจ" ไม่ใช่เราเลย "สภาพที่เข้าใจถูก" ตรงนั้นแหละ ที่ "ละอกุศล" เพราะฉะนั้น เราก็สามารถที่จะ "รู้สึกตัว" เข้าใจถูกต้องตามความเป็นจริง ว่า เราเข้าใจ ธรรมะแค่ไหน และโลกะมีเท่าไร ก็คิดดูก็แล้วกัน เราแค่นี้!!! โลกะเท่าไร!!! แล้วจะดับโลกะ ไม่มีหนทางเลย!!!! นอกจากไม่คิดที่จะดับโลกะ เพราะไม่รู้ว่า โลกะขณะนี้ กำลังมีแล้ว!!!!

...แต่ว่า เพราะรู้ว่าขณะนี้ ติดมาทั้งหมดเลย ต้องไปคิด
ดับโลภะหรือ? หรือว่า เพราะไม่รู้ ไม่เข้าใจสิ่งที่กำลังมี ก็
"ฟัง" ให้เข้าใจสิ่งที่กำลังมี ธรรมดาที่สุด!!! แต่ปกปิดไว้
ด้วยความต้องการ!!! เพราะว่าโลภะทั้งวัน!!!!...

คุณขจีรัตน์ :

เรียนท่านอาจารย์คะ ลักษณะของจิตเขาเกิดดับเร็วมาก
แล้วเราก็มาคิดว่าเป็นตัวเรา คือ จริง ๆ แล้วก็มีแต่สภาพ
ธรรม เช่น อกุศลก็ไม่สบาย ถ้ากุศลก็จะผ่อนคลาย แต่หนู
ไม่ได้หมายความว่าหนูรู้ตรงนั้น คือ ขณะนี้เป็นจิรกาล
ภาวนา ฟังธรรมะ ตั้งจิตไว้ชอบ ก็คือ ฟังไปเรื่อย ๆ ไม่มี
ตัวเรา ขณะที่เราคิดว่าอย่างนั้น อย่างนี้ ก็คือเป็นอัตตา
แล้วความเข้าใจอย่างนี้ หนูเข้าใจว่า ที่หนูเรียนกับท่าน
อาจารย์ว่า หนูวนเวียนอยู่กับ "แข็ง" กับอะไรอย่างนี้ แล้ว
หนูกลับมา หนูก็ไตร่ตรอง รู้สึกเบาสบายขึ้นค่ะ ท่าน
อาจารย์

ท่านอาจารย์ :

ค่ะ ก็ "เรา"

คุณขจีรัตน์ :

คือ เข้าใจว่าเป็นเราแน่นอน เพราะว่า เรายังไม่สามารถที่จะ...

ท่านอาจารย์ :

"เป็นเรา" ไปจนกว่าจะเข้าใจขึ้น!!! ความเข้าใจนั้น ก็ละความเป็นเรา ทีละเล็ก ทีละน้อย เพราะว่า ความเป็นเรา เต็มมาก!!! ทุกวัน!!! นานแสนนานมาแล้วด้วย!! เพราะฉะนั้น หนทางเดียว คือ "เป็นปกติ" แล้วก็ "ฟังธรรมะ" แล้วก็ "เข้าใจขึ้น"

คุณขจีรัตน์ :

ความเป็นเรา มีอยู่ตลอดเวลา จนกว่า ฟังไปเรื่อย ๆ คือ ไม่ทราบว่ามันไหน สภาพธรรมะเขาก็สะสมไปเรื่อย ๆ ไม่ต้องไปกังวล

ท่านอาจารย์ :

เพราะว่า ตามธรรมดา ก็คือว่า เป็นธรรมะทั้งหมด แต่ที่นี้ ประโยคนี้ คำนี้ ที่ได้ฟัง มันไม่ลึกพอ เพราะว่า เราสะสม ความไม่รู้และความเป็นเรา จะบอกว่า เป็นธรรมะก็แสนยาก เพราะความจริงคือเป็นธรรมะอย่างนั้นจริง ๆ แต่ต้องฟัง เพื่อละความไม่รู้ แล้วเบาสบายตอนไหน รู้ตอนนั้นแหละ ไม่ใช่ไปรู้ตอนอื่น ไม่ใช่เรากลับมา มีความสุข เราสบาย เราเข้าใจขึ้น เพราะถูกลวงด้วยโลภะอยู่ตลอดเวลา

คุณขจีรัตน์ :

จากที่โลภะเขากลุ่มรวมอยู่ตลอดเวลา ถ้าไม่ได้สนทนากับ
ท่านอาจารย์ หนูก็คงจะติดตรึงนี้ไปอีกนาน

ท่านอาจารย์ :

ค่ะ วันนี้ ใครถูกโลภะนำไปบ้าง? ไซ้ไหม? ทุกคน โลภะ
นำไปหาน้ำมะพร้าว เห็นไหม? โลภะนำไปหาส้มโอ โลภะ
นำไปทุกหนทุกแห่ง โดยไม่รู้เลย เพราะฉะนั้น การฟัง
ธรรมะ เป็นเรื่องที่ "เริ่ม" เห็นพระคุณของพระสัมมาสัม
พุทธเจ้า "เริ่มรู้จัก" ความเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ว่า
เป็นปัญญาที่หาใครเปรียบไม่ได้เลย เพราะว่า สภาพ
ธรรมะ ยากที่จะรู้ได้ พูดอย่างนี้ ทุกอย่าง เป็นธรรมะ
ทั้งหมด พูดอย่างนี้ แต่ก็ไม่ใช่ว่าจะรู้อย่างนี้

...เพียง "ฟังไว้ ฟังไว้" เริ่มไตร่ตรองว่า เป็นธรรมชาติ มีลักษณะของสภาพธรรมะ แต่ละอย่าง แต่ละอย่าง ถ้าไม่ได้เป็นแต่ละหนึ่ง จะไม่มีวันที่จะเข้าใจ เพราะว่ายังเป็นไต่ะ ยังเป็นเก้าอี้ ยังเป็นคน แล้ว "ตา" เป็นคนหรือ? "เห็น" เป็นคนหรือ? "ได้ยิน" เป็นคนหรือ? "คิด" เป็นคนหรือ? อย่างนี้ ถึงจะแยกออกมาได้ว่า ไม่ใช่มีอะไรที่รวมกันเป็นหนึ่ง อย่างที่เราเคยเข้าใจ แต่ว่า ต้องแยกออกเป็นทีละหนึ่ง พอแยกออกเป็นทีละหนึ่ง ก็ต้องเป็นสิ่งที่มีความจริง ชั่วคราว เมื่อเกิดขึ้นแล้ว ก็ดับไป

เพราะฉะนั้น ก็ไม่ต้องไปทำอะไร ยากตอนนี้!!! ทำไม่ได้แต่ค่อย ๆ เข้าใจขึ้น และเข้าใจในสิ่งที่กำลังมีด้วย!!! เพราะฉะนั้น ต้อง "เป็นคนที่ดีตรง" แล้วก็ "จริงใจ" แล้วก็ "เป็นปกติ" ปกติฟังธรรมะ ฟัง-เข้าใจ ฟัง-เข้าใจ ฟัง-เข้าใจ เป็นหนทางเดียว ไม่มีทางอื่น!!!

คุณดำรงค์ (คุณต๋อง) :

แสดงว่า ที่ต้องการดับโลภะ คือโลภะอีกเหมือนกัน ใช่ไหมครับ? จนกว่าเราจะฟังเข้าใจถูก สะสมถูกต้อง แล้วจะไม่มีคำว่าดับโลภะอีก

ท่านอาจารย์ :

เข้าใจโลกะ ขณะที่เข้าใจ โลกะไม่ใช่เรา!! ขณะที่เข้าใจ!!
เพราะฉะนั้น เริ่มที่จะรู้ว่า ไม่มีเรา ทีละเล็ก ทีละน้อย
ทีละเล็ก ทีละน้อย เมื่อเข้าใจขึ้น เท่านั้น เฉพาะตอนที่
เข้าใจ ทีละเล็ก ทีละน้อย

...แล้ววันหนึ่ง ๆ อกุศลมากเท่าไร? แล้วความเข้าใจมี
เท่าไร? เพราะฉะนั้น จึงเป็นการยากอย่างยิ่ง ที่จะดับ
โลภะ เพราะฉะนั้น ไม่ใช่ว่า เป็นตัวเราไปดับ ด้วยความ
ไม่รู้ หรือว่า ด้วยความต้องการ แต่ต้องด้วยความเข้าใจ
เพราะว่า "เข้าใจ" สภาพธรรมที่เข้าใจ ซึ่งเป็น "ปัญญา"
ทำหน้าที่ของปัญญา ทำหน้าที่ "รู้ความจริง" รู้ถูกต้อง
แล้วก็ละลายความติดข้อง ไม่มีใครอีกที่จะไปดับโลภะ
เพราะฉะนั้น จึงต้องฟัง สาวก คือ ผู้ฟัง ฟังแล้วก็ต้อง
"ตรง" ตามที่ได้ฟังด้วย...

ท่านอาจารย์ :

เพราะฉะนั้น ความเข้าใจธรรมะจริง ๆ ที่ละเล็ก ที่ละน้อย จะนำไปสู่การรู้ว่ามีแต่ธรรมะ เพราะว่า เหตุการณ์ทุกอย่างเราก็คิดไปต่าง ๆ นานา ว่าเราจะทำอย่างนี้ไหม? เราจะไม่ทำอย่างนี้ แต่ว่า ถ้ามีความเข้าใจที่ถูกต้องว่า ไม่อยู่ในอำนาจบังคับบัญชา และ ฟังแล้วมีความเข้าใจเพิ่มขึ้น เพิ่มขึ้น ทุกอย่าง นำไปสู่การที่จะรู้ว่า เป็นธรรมะ ตัวธรรมะที่กำลังปรากฏ เพราะว่า ยังอีกไกล ไช้ไหม?

...มีแต่ว่า ฟังว่า ทุกอย่างเป็นธรรมะ แต่ว่าเรื่องราวต่าง ๆ นี้ ดูตัวตนออกมาเยอะกว่า ไช้ไหม? วงศาคนาญาติ เรา อย่างนั้น อย่างนี้ อะไรต่าง ๆ แต่ว่า เราก็ดูไม่ได้ขาดการฟัง ไม่ขาดการที่จะรู้ประโยชน์ว่า ฟังเพื่อเข้าใจ เพราะไม่มี "คำ" ของใครอีกแล้ว ในโลกนี้หรืออีกโลก ที่จะให้เกิด ปัญญา ความเห็นถูก ความเข้าใจถูกต้องตามความเป็นจริงได้

เพราะฉะนั้น ก็ "ฟัง" แล้วชีวิตจะดำเนินไป อะไรจะเกิดขึ้น ขณะนั้น เป็นเราทั้งตัว เพราะว่า ไม่สามารถที่จะมีปัญญา พอที่จะ "ถึง" ความเข้าใจในขณะนั้นว่าเป็นธรรมะ

แต่จากการที่ฟัง แล้วค่อย ๆ เข้าใจขึ้น ต่างคนก็ต่างมี
สังขารขันธปรุ้งแต่ง นำไปสู่การที่จะรู้ว่า ค่อย ๆ เข้าใจ
ขึ้น บางทีก็...เราตินะ ตอนนี่เราจะต้องรู้ว่า กำลังโกรธ
ร้อยเปอร์เซ็นต์ อย่างนั้น อย่างนี้ แต่ก็ยังเป็น "สิ่งที่ไม่
ชัดเจน" ว่าเป็นธรรมะ เพราะเหตุว่า เพียงแค่ฟังมา...

...เพราะฉะนั้น การที่เราเข้าใจขึ้น ในทุกกรณี ไม่ใช่เราไป
นั่งแอบอยู่ในห้อง บำเพ็ญภาวนา ก้าวซ้ายอะไรก็ไม่ว่าแล้ว
จะทำให้เข้าใจสิ่งที่มีอย่างนี้ ได้หรือ? เพราะฉะนั้น ยิ่งเห็น
ความเป็นธรรมะเท่าไร ก็นำไปสู่การที่จะ "ถึงเฉพาะ"
ลักษณะของธรรมะ ซึ่งเราไม่รู้ไม่ได้ว่าเมื่อไหร่ ถ้า
สติสัมปชัญญะเกิด ต้องรู้สิ่งหนึ่ง สิ่งใด

แต่สิ่งนั้นยังไม่เกิด เพราะอะไร? เพราะขณะนั้นเกิดหรือ
เปล่า? ถ้าขณะนี้ไม่เกิด แต่ ความเข้าใจขึ้น ความเข้าใจ
ขึ้น ก็เป็นอนัตตา รอไม่ได้ เลือกไม่ได้ หวังไม่ได้ จะไม่มี
ทางที่เป็นอนัตตาเลย แต่เมื่อมีความเข้าใจขึ้น เข้าใจขึ้น
โดย "ไม่คำนึงถึง" เลย เราจะได้รู้ได้เลยว่า ก็เลสยังอยู่มาก
น้อยแค่ไหน?

เพราะฉะนั้น เป็นบุคคล ปัจจัตตัง รู้ได้เฉพาะตน คนอื่น
จะมารู้ไม่ได้เลย และความลึกซึ้งของธรรมะ ถ้าไม่ได้ฟัง
ธรรมะ ไม่มีทางที่จะรู้หนทาง ที่จะทำให้เห็นธรรมะว่าเป็น
ธรรมะ...

[แก้บท ปจฺจตฺตํ เวทิตพฺโพ วิญญูหิ]

บทว่า ปจฺจตฺตํ เวทิตพฺโพ วิญญูหิ ความว่า อันวิญญูชนทั้งหลายมีอุคฆติตัญญู
บุคคลเป็นต้นทั้งปวง พึงรู้ว่า " มรรคเราเจริญแล้ว ผลเราบรรลุแล้ว นิโรธเราทำให้แจ้ง
แล้ว " เพราะว่ากิเลสทั้งหลายของสัทธิวิหาริก จะละด้วยมรรคที่พระอุปัชฌายะเจริญหา
ได้ไม่ เธอจะอยู่เป็นผาสุกด้วยผลสมบัติของท่านก็ไม่ได้จะทำให้แจ้งซึ่งพระนิพพานที่
ท่านทำให้แจ้งก็ไม่ได้ เพราะเหตุนี้จึงมีคำอธิบายว่า โลกุตตรธรรมนั้น บุคคลไม่พึงเห็น
ดังเช่นเครื่องประดับที่ศีรษะของคนอื่น (ซึ่งจะฉวยเอามาประดับที่ศีรษะของตัวเองได้)
แต่พึงเห็นว่าธรรมอันวิญญูชนทั้งหลายจะพึงเสวยอยู่ในจิตของตัวเองเท่านั้น แท้จริง
โลกุตตรธรรมนั้น ไม่เป็นวิสัยของพวกคนโง่เลยทีเดียว

วิสุทธิมรรคแปล ภาค ๑ ตอน ๒ หน้า ที่ ๒๙๗

กราบเท้าบูชาคุณ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ที่เคารพยิ่ง
ขอบพระคุณและขออนุโมทนาในกุศลศรัทธาของคุณขจีรัตน์ แก้วทานัง
และขออนุโมทนาในกุศลจิตของทุกท่านครับ

